

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aanvullend advies testen van reizigers en vliegend personeel van luchtvaartmaatschappijen

Datum: 1 maart 2021

Inleiding

Het doel van het huidige beleid voor reizigers en vliegend en varend personeel van luchtvaartmaatschappijen is om import van COVID-19 in Nederland zo veel mogelijk te voorkomen. Dit wordt nagestreefd door het reizen met vliegtuig en veerdiensten zo veilig mogelijk te maken en door het maken van niet-essentiële reizen te ontmoedigen. Daarvoor zijn, naast het dringende quarantaineadvies voor reizigers uit hoog risicolanden, testverplichtingen ingevoerd. Op dit moment moeten reizigers uit hoog-risicolanden voor COVID-19 een NAAT-test ondergaan maximaal 72 uur voor aankomst in Nederland en een Ag-sneltest 4 uur voor vertrek naar Nederland. Voor bemanning van vliegtuigen wordt een NAAT-test vereist voor vertrek. Vastgesteld is nu dat bemanning na een negatieve NAAT-test gedurende 72 uur aan boord van een vliegtuig kan werken, wat genoeg tijd is voor het maken van een intercontinentale retourvlucht met een korte stop-over. (96e OMT-advies en aanvullend OMT-advies 22 januari 2021)

KLM bericht dat het organiseren van een Ag-sneltest 4 uur voor vertrek naar Nederland vaak niet of moeilijk te organiseren is en een te hoge belemmering is voor reizigers, waardoor reizen naar en via Nederlandse luchthavens voor een deel onmogelijk wordt.

Voor bemanningsleden wordt de testverplichting voor vertrek naar Nederland als belastend ervaren. Indien frequent gewerkt wordt aan boord van een vliegtuig zal maximaal 2 maal per week, rekening houdend met vrije dagen en de geldigheid van 72 uur van een negatieve NAAT-testuitslag, getest moeten worden en een afname met een keel-neusswab moeten worden ondergaan. Dit zou leiden tot complicaties door herhaalde irritatie van het neusslijmvlies.

Overwegingen testverplichting reizigers

Nederland is voor zover bekend het enige land dat twee negatieve testen eist voor vertrek naar Nederland uit een hoog-risicogebied. Veel landen eisen alleen een NAAT-test voor vertrek. Daarnaast worden in veel landen reizigers uit hoog-risicolanden getest bij aankomst.

Een negatieve NAAT-testuitslag heeft een geldigheid van ongeveer 48 uur. Dit betekent dat de kans om besmettelijk te worden binnen 48 uur na een negatieve NAAT-test minimaal wordt geacht. Voor een negatieve Ag-testuitslag geldt een geldigheid van 24 uur door de lagere gevoeligheid van deze testen (OMT-advies van 12 februari jl.). Het risico op besmettelijkheid neemt toe met de tijd die verstrijkt na het verstrijken van deze termijnen. Het toestaan van een termijn van 72 uur voor een NAAT-test bij reizigers geeft dus een klein risico dat iemand toch

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 70 00
8 1 20rivm.nl

besmettelijk is aan boord van een vliegtuig en COVID-19 importeert in Nederland. Dit kleine risico wordt nu afgedekt door de Ag-test voor vertrek. Hoe vaak mensen positief testen met een NAAT-test voor vertrek is niet bekend en is moeilijk te onderzoeken aangezien de testen bij buitenlandse laboratoria worden verricht. KLM geeft aan dat, zoals verwacht kan worden, maar zeer weinig mensen na een negatieve NAAT-test voor vertrek met een positieve Ag-test worden geconfronteerd.

Door het achterwege laten van de verplichting van een Ag-sneltest voor vertrek zou het risico dat een passagier besmettelijk is aan boord van een vliegtuig en COVID-19 importeert in Nederland dus iets verhoogd worden. Door deze test af te nemen bij aankomst in Nederland wordt het risico voor aan boord van het vliegtuig niet verminderd. Bij een positieve testuitslag bij aankomst kan echter direct vliegtuigcontactopsporing (VCO) worden gestart, wat tijdswinst oplevert voor het VCO-proces. Ook de benodigde isolatie kan dan direct worden gestart. Omdat deze Ag-sneltest op de luchthaven bij aankomst vooral gericht is op het voorkomen van import in Nederland is het niet nodig om transitpassagiers deze test te laten ondergaan.

Een bijkomend voordeel van het verplicht testen bij aankomst in Nederland met een Ag-test is dat deze reizigers dan geregistreerd staan en hun quarantaine, die hierdoor niet overbodig is geworden, beter kan worden ondersteund en eventueel kan worden gemonitord. Daarnaast zijn testen bij aankomst gegarandeerd van een Nederlandse kwaliteitscontrole.

Overwegingen testverplichting vliegend personeel van luchtvaartmaatschappijen

De testverplichting voor personeel heeft als doel te voorkomen dat personeel met COVID-19 gaat werken in een vliegtuig. Dit is belangrijk omdat ze in omstandigheden moeten werken waar het vaak moeilijk of onmogelijk is om goed afstand te houden tot elkaar en tot passagiers, waardoor transmissiekansen verhoogd zijn. Door de geldigheid van deze NAAT-test te verlengen van 48 uur naar 72 uur wordt dat risico tot een acceptabel minimum beperkt. Het verlengen van deze 72 uur verhoogt het risico op transmissie naarmate de geldigheid langer wordt opgerekt. Hoewel de kans dat iemand op enig moment positief test klein is, is gezien de fase van de epidemie waarin we ons nu nog bevinden in Nederland (in een deel van Nederland nog 'zeer ernstig') voorzichtigheid geboden en is daarom niet aan de orde.

Aangezien het doel van testen voor vertrek is om het risico van besmettingen tijdens het werk te beperken is alleen testen bij aankomst in Nederland niet effectief. Ook wordt hiermee niet voorkomen dat een personeelslid door een recente COVID-19-infectie in het buitenland komt vast te zitten of met allerlei kunst- en vliegwerk terug naar Nederland moet worden gehaald.

Advies

Voor reizigers die uit hoog-risicolanden naar Nederland komen, kan de verplichte Ag-test in plaats van in het land van herkomst, bij aankomst in Nederland op de luchthaven plaatsvinden. Dit zou moeten gelden voor alle

reizigers uit hoog-risicolanden voor COVID-19, dus voor reizigers waarvoor nu ook al een quarantaineadvies geldt. Voor transitpassagiers komt de verplichte Ag-test dan te vervallen.

In afwachting van het inregelen van de verplichte gecontroleerde quarantaine in Nederland kan het testen van de aankomende passagiers op de luchthaven ook de quarantainecompliance verbeteren.

Voor personeel dat werkt aan boord van vliegtuigen wordt geadviseerd om de termijn van 72 uur na afname van een NAAT-test niet te verlengen. Na 72 uur na de testafname neemt de kans toe dat iemand die besmet is met SARS-CoV-2 besmettelijk wordt en kan de veiligheid van collega's en passagiers minder gegarandeerd worden.

Ook wordt geadviseerd om continu te monitoren hoeveel testen worden afgenomen bij reizigers en vliegend personeel en hoe vaak die positief zijn. Door deze registratie kan een beter beeld worden verkregen van de risico's van bepaalde reizigers. Het RIVM heeft graag inzicht in deze gegevens ten behoeve van zijn risicoafwegingen en adviezen.